Janne Makkula
Työmarkkinajohtaja
Teknologiateollisuus ry
19.11.2025

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE TYÖNTEKIJÄN HENKILÖÖN LIITTYVÄÄ IRTISANOMISPERUSTETTA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN MUUTTAMISEKSI (HE 158/2025)

Pyydettynä lausuntona esitän Teknologiateollisuus ry:n puolesta seuraavaa.

Yleistä

Teknologiateollisuus ry pitää hallituksen esitystä kokonaisuutena perusteltuna ja kannatettavana. Esityksen tavoite työllistämiskynnyksen madaltamiseksi on tärkeä, ja katsomme, että irtisanomisperusteiden muuttaminen ehdotetulla tavalla edistää tätä tavoitetta sekä vahvistaa erityisesti pk-yritysten työllistämismahdollisuuksia.

Esityksen tavoitteena on madaltaa irtisanomiskynnystä ja siten helpottaa työllistämistä, ja se antaa myös tuomioistuimille selkeän viestin, että kynnys on jatkossa alempi.

Teknologiateollisuus ry huomauttaa kuitenkin, että uusi sääntely voi vaikuttaa eri toimialoihin tai henkilöstöryhmiin eri tavoin riippuen työehtosopimusten määräyksistä sekä aiheuttaa irtisanomiskynnykseen liittyvää epäselvyyttä. Lisäksi jatkovalmistelun aikana tehdyt muutokset varoitusmenettelyyn liittyen heikentävät esityksen tavoitteiden täyttymistä.

Varoitusmenettely

Nykyiseen varoitusmenettelyyn ei esitetä muutoksia, ja näkemyksemme mukaan esitystä tulisi vielä tältä osin korjata.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan varoituksen antaminen on olennainen vaihe irtisanomisperusteen arviointia koskevassa menettelyssä. Varoitusmenettelyn keskeisimpiin ongelmiin liittyy epäjohdonmukainen oikeuskäytäntö sen osalta, kuinka läheisesti varoituksen jälkeisen uuden rikkomuksen tulee muistuttaa aiempaa rikkomusta. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa samankaltaisista tai saman vakavuusasteen rikkomuksista joudutaan varoittamaan useaan kertaan.

Esityksen lähtökohta, jossa varoitusmenettely pysyy ennallaan, tekee irtisanomismenettelystä edelleen raskaan ja jäykän, etenkin pienemmille yrityksille. Valmistelussa olleessa säännösluonnoksessa (työsopimuslain 7 luvun 2 b §:n 3 momentti) tähän ongelmaan pyrittiin vastaamaan ja ehdotamme sen palauttamista lakiehdotukseen.

Lisäksi nykyisen oikeustilan mukaisesti edellytetään, että varoituksessa mainitaan, että menettelyn toistuessa työsuhde voidaan päättää. Kyseisen maininnan puuttuminen johtaa nykyisin siihen, ettei työnantajan ilmoitusta pidetä työsopimuslain mukaisena varoituksena. Näin on siitäkin huolimatta, että varoituksen sisältö ja rikkomuksen moitittavuus kävisi muutoin työntekijälle ilmi. Teknologiateollisuus ry:n mielestä riittävää pitäisi olla, että työnantaja voi todeta selvästi, että rikkomus tai laiminlyönti ei saa toistua.

Työehtosopimusten vaikutuksesta

Monet työehtosopimukset sisältävät vaatimuksen irtisanomisperusteen asiallisuudesta ja painavuudesta. Käytännössä tämä saattaa johtaa tilanteisiin, joissa irtisanomiskynnys on erilainen niillä työpaikoilla, joissa sovelletaan irtisanomisen suhteen tiukempaa työehtosopimuksen määräystä kuin mihin ehdotettu laki velvoittaa. Poikkeava kynnys voi syntyä myös samalla työpaikalla työskentelevien eri henkilöstöryhmien välillä. Tästä syystä esitystä pitäisi vielä muuttaa siten, että irtisanomisperustetta ja muita siihen liittyviä asianomaisia säännöksiä saadaan noudattaa työehtosopimusten määräysten estämättä.

Muita huomioita

Ehdotuksen mukaan säädettäisiin nykytilaa vastaavasti siitä, että varoitusta ei tarvitse antaa, jos irtisanomisen perusteena on niin vakava työsuhteeseen liittyvä rikkomus, että työnantajalta ei voida kohtuudella edellyttää sopimussuhteen jatkamista.

Aiemmassa valmistelussa ehdotettiin muotoilua (työsopimuslaki 7 luvun 2 b §:n 2 momentti), joka käy ilmi myös voimassaolevan lain esitöistä (HE 157/2000 s. 101). Sen mukaisesti, jos irtisanomisen syynä on sellainen työntekijän rikkomus, että hänen olisi ilman varoitustakin tullut ymmärtää menettelynsä vakavuus ja moitittavuus, ei varoitusta

tarvitse antaa. Tämä muotoilu on selvästi perustellumpi, sillä se linkittyy suoraan varoituksen tarkoitukseen, jossa varoitus mahdollistaa työntekijälle menettelynsä korjaamisen tilanteissa, joissa hän ei ole itse tunnistanut toimintansa vakavuutta.